

Presentació en roda de premsa

Dijous 11 d'abril a 10.30h, Consell Comarcal del Pla de l'Estany

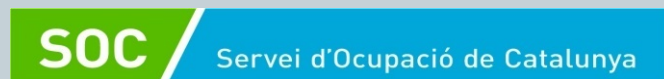
Tipificació i quantificació de l'ocupació *Real* en la cadena de valor agroalimentària del porcí del Pla de l'Estany

Anna Roca i Cristina Tous
Comissió Tècnico-científica

Estudi subvencionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya en el marc dels programes de desenvolupament local, i finançat amb càrrec als fons provinents del Servei Públic d'Ocupació Estatal del Ministeri de Treball i Immigració

Per què?

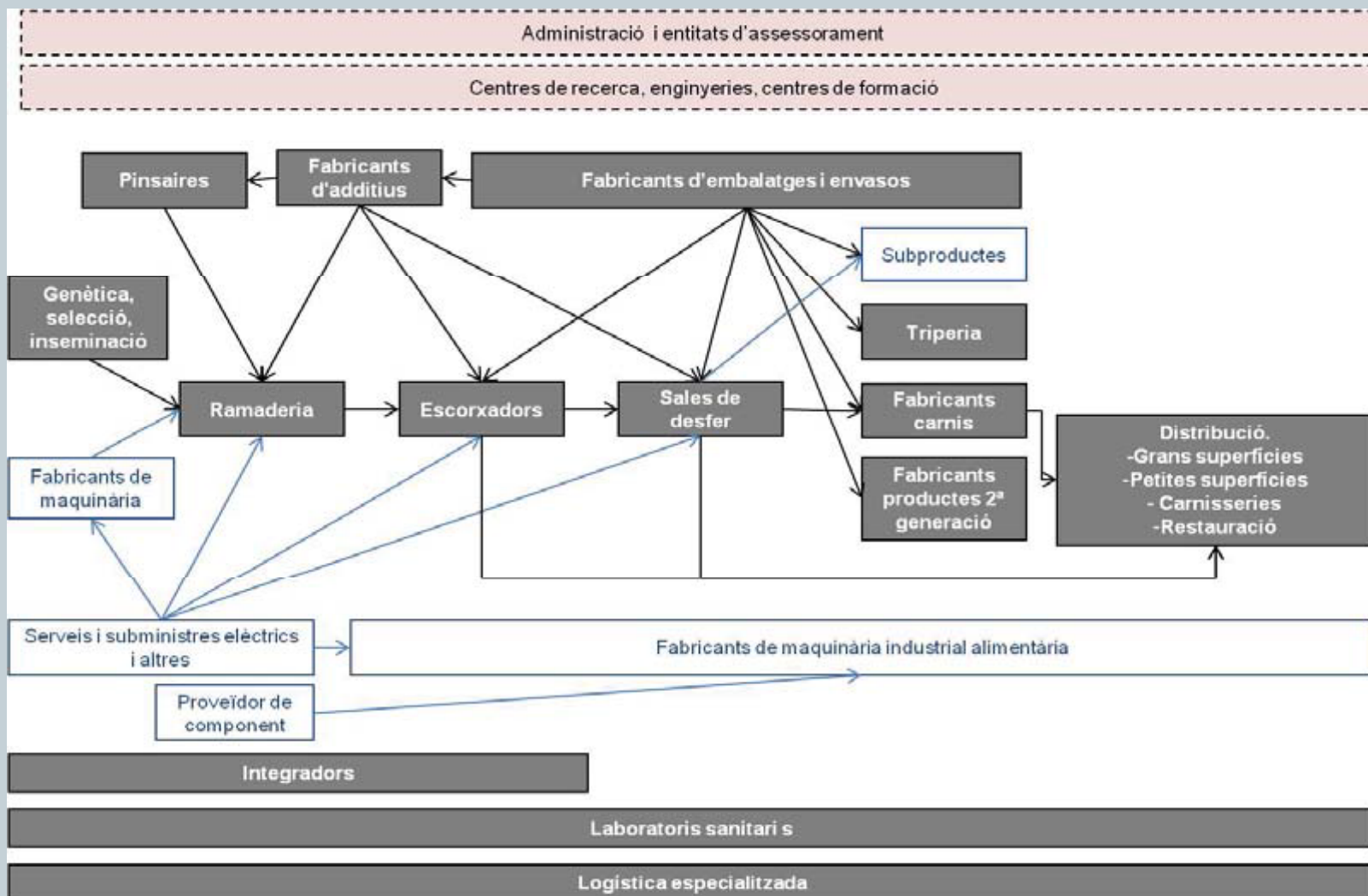
- Necessitat de fer visibles les **estadístiques d'ocupació agrària**, especialment sector porcí,
- **Motor de l'economia del sistema agroalimentari català**
- Mentre el volum de la cabana porcina a Lleida, la **indústria transformadora** (escorxadors, sales de desfer, empreses d'embotits,...) és a les **Comarques Gironines**
- Girona: carn de porcí és el **producte líder en exportacions**
- El Pla de l'Estany constitueix ... **un bon laboratori d'assaig**

Objectius

- Analitzar **l'organització del sector del porc** i el seu pes com a motor agroeconòmic de la comarca
- Caracteritzar els **perfils professionals** en cadascuna de les **fases de la cadena de valor agroalimentària**
- Estimar **l'ocupació directa i indirecta** dels sistema agroeconòmic del porc
- Elaborar propostes de futur i posta en marxa de **models i perfils més racionals social i ambientalment**

Cadena de valor agroalimentària del porc

Ocupació *Real*

- **Mà d'obra directa** (participa tasques diàries –familiar/assalariada, fix/eventual-)
- **Mà d'obra indirecta** (incideix puntualment en el procés ja sigui amb feines simplificades o especialitzades)
- **Treball ocult** (aflorar el conjunt de tasques no remunerades, des de l'àmbit familiar a l'economia de xarxes informals)

Metodologia i fonts

- Revisió bibliogràfica i **estudis previs**
- **Entrevistes** en profunditat: ramaders, pinsaires, escorxador, DAAM, GSP, UP, Cooperativa de Banyoles
- **Càlcul de l'Ocupació Real (UTA):**
 - A. Per tipologies d'explotació (fonts directes)
 - B. Estimació de fase agroindústria-transformació (fonts oficials: REIC i RIAAC)
 - C. Aproximació de fase distribució-comercialització (fonts oficials)
- Creació del **Model d'Ocupació Agrari del Porcí, MOAP**
- **Comparativa sobre l'eficiència i la rendibilitat** a les explotacions porcines de Catalunya, l'Aragó i de França)
- Propostes i **estratègies DAFO**

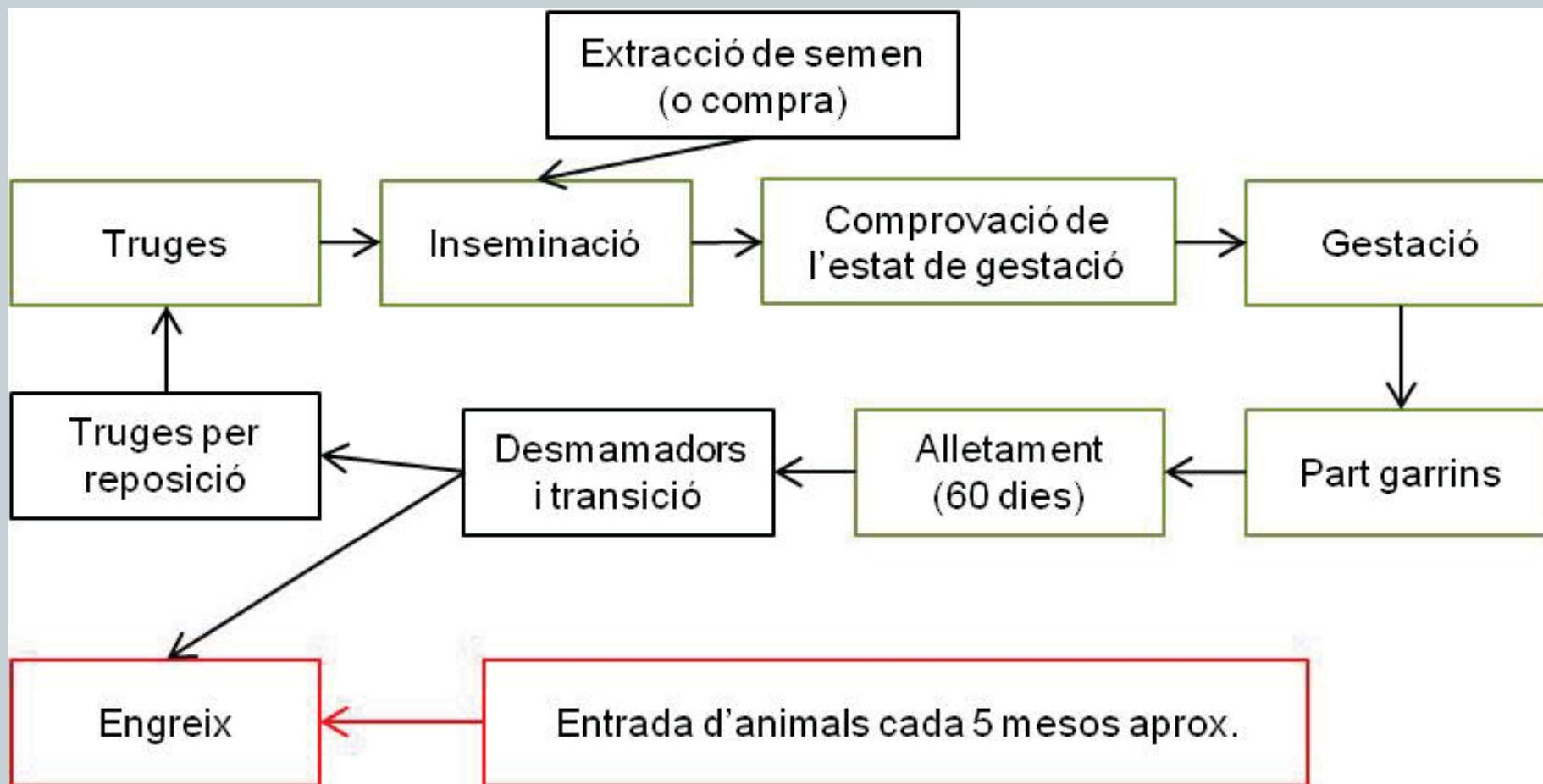
Caracterització del sector del porc al Pla de l'Estany

- 166.000 caps de porcí
- 165 explotacions ramaderes
- De les que el 72% d'engreix
- 63 explotacions entre 150 i 1.500 caps
- Dimensió mitjana reduïda: 780 caps per explotació
- 67% explotacions integrades i representa el 85% del cens de porcí
- 65 explotacions tenen altres activitats agràries
- **0,54 UTA engreix i 1,09 UTA altres explotacions**

(UTA= 1780 hores)

- 1 escorxador (que fa tota la cadena de valor: engreixa, sacrifica i distribueix carn porc)
- 9 pinsaires (alguns són integradors)
- 28 empreses integradors (que operen a la comarca)
- 5 sales de despecejament
- 1 empresa elaboradora de tripa
- 4 empreses d'embotits
- 2 empreses d'additius i alimentació animal
- 3 empreses de transports

Esquema tipologies d'exploració porcines

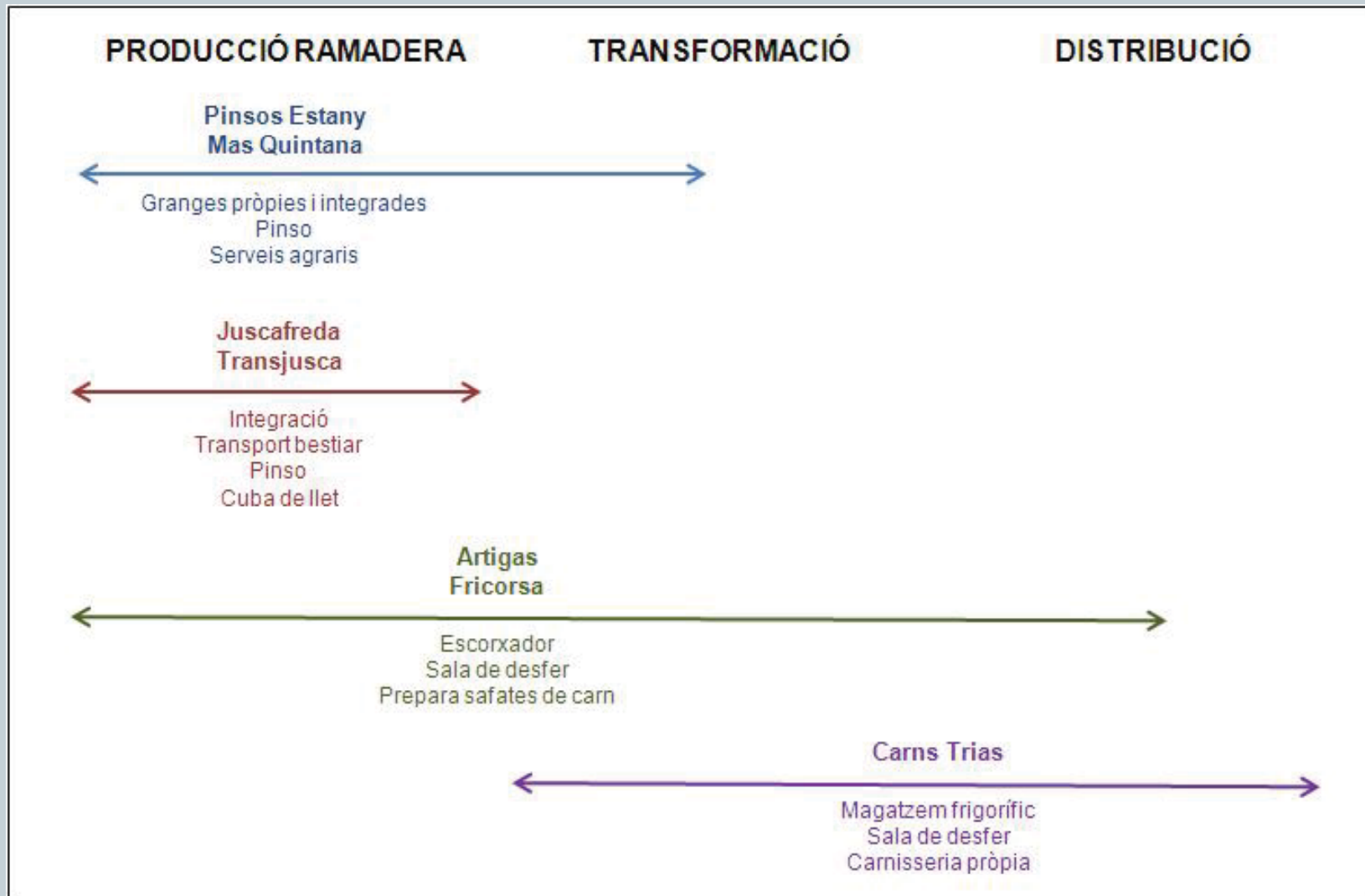
Tipologies d'exploració porcina

- Reproductores
- Cicle tancat
- Desmamadors/transició
- Engreix (6 subtipus): amb altres activitats agràries, sense però lligades al territori, sense lligams, granges associades (lloguer), granges pròpies d'integradors, sense integració
- Agroecològica

Conclusió: tendència cap a la segmentació i la reorganització del procés de producció ramadera (cria, recia i engreix)

Esquema de l'estructura i organització

Consideracions

- Sector **dinàmic i adaptable als canvis**: tecnològics, empresarials, d'organització del procés productiu
- **Flexibilitat en la cadena** (resiliència, bona acceptació als reptes i limitacions ambientals)
- **Forta distorció en les fases de la cadena** en la redistribució de costos i valor afegit en detriment del productor ramader
- **Proximitat geogràfica** entre esglaons cadena que permet una reducció costos
- **Desplegament de polítiques** d'adaptació que facilitin instruments per repensar un sector clau de l'economia gironina

Resultats sobre l'Ocupació Real

- ❑ Importància de **l'Ocupació Real**: entre el 10-14% de l'ocupació comarcal
- ❑ Densa i complexa **xarxa de treball** (relacions agrosocials) que traspasa límits comarcals
- ❑ **Absorbeix mà d'obra** poc qualificada (producció ramadera i transformació)
- ❑ **Rol cohesionador socioterritorial**: manteniment territori viu, conserva el mosaic agroterritorial i la ruralitat (capital territorial)
- ❑ **Eficiència i rendibilitat de la mà d'obra** del sector productor ramader segons el MOAP i la comparativa amb Catalunya, Aragó i França
- ❑ **Reptes de futur**: potenciar proximitat i orientar-se cap al consum, acostar-se a la recerca, estratègies entre esglaons de producció i xarxes de col.laboració (integració horitzontal)

Ocupació del sector del porc

- Titulars i mà d'obra familiar
- Assalariats fixos i eventuais
- Integradors
- Pinsaires
- Empreses de serveis a la ramaderia del porc (pagesos)
- Transportistes
- Serveis d'assessorament, gestió i administració professionals: sanitat i seguretat, gestió, residus consultories, professionals)

Només en la Fase de Producció Ramadera
(i representa entre el 8 i el 10% dels costos d'explotació)

Fundació Agroterritori

UNIÓ DE PAGESOS

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura,
Alimentació i Acció Rural**
Cambra Agrària Territorial de Girona

Fòrum de reflexió i de debat i punt de trobada: plataforma per la defensa dels espais agraris

Promou activitats com:

- ✓ Espai d'investigació: projectes i programes a través de l'Observatori de l'Agricultura Periurbana
- ✓ Canal de formació: seminaris, cursos, debats i workshops
- ✓ Eina de difusió i sensibilització: portal web i xarxes socials

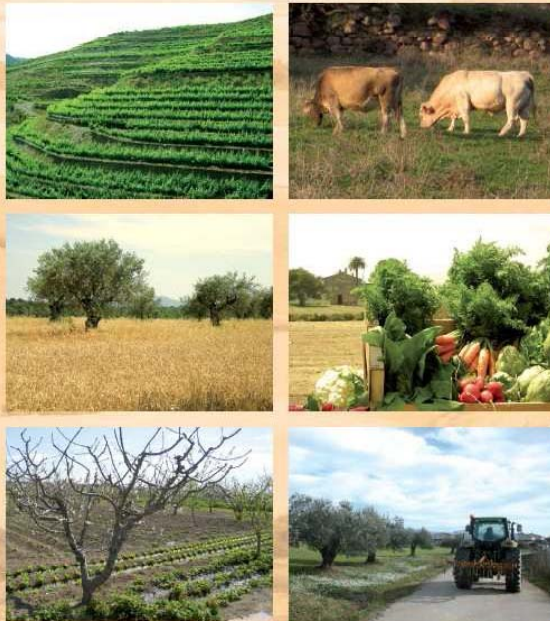
www.agroterritori.org

Fundació Agroterritori

LA FUTURA LLEI D'ESPais AGRARIS DE CATALUNYA

Jornades de reflexió, participació i debat
Girona, 17 i 18 de gener de 2008

Percepcions de l'espai agrari periurbà

Presentación en rueda de prensa

Jueves 11 de abril a 10.30h, Consell Comarcal del Pla de l'Estany

Consell Comarcal
del Pla de l'Estany

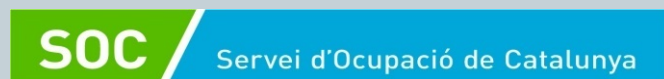
Tipificación y cuantificación de la ocupación *Real* en la cadena de valor agroalimentaria del porcino del Pla de l'Estany

Anna Roca i Cristina Tous
Comisión Tècnico-científica

Estudio subvencionado por el Servei d'Ocupació de Catalunya en el marco de los programas de desarrollo local, y financiado con cargo a los fondos provenientes del Servicio Público de Ocupación Estatal del Ministerio de Trabajo e Inmigración

Porqué?

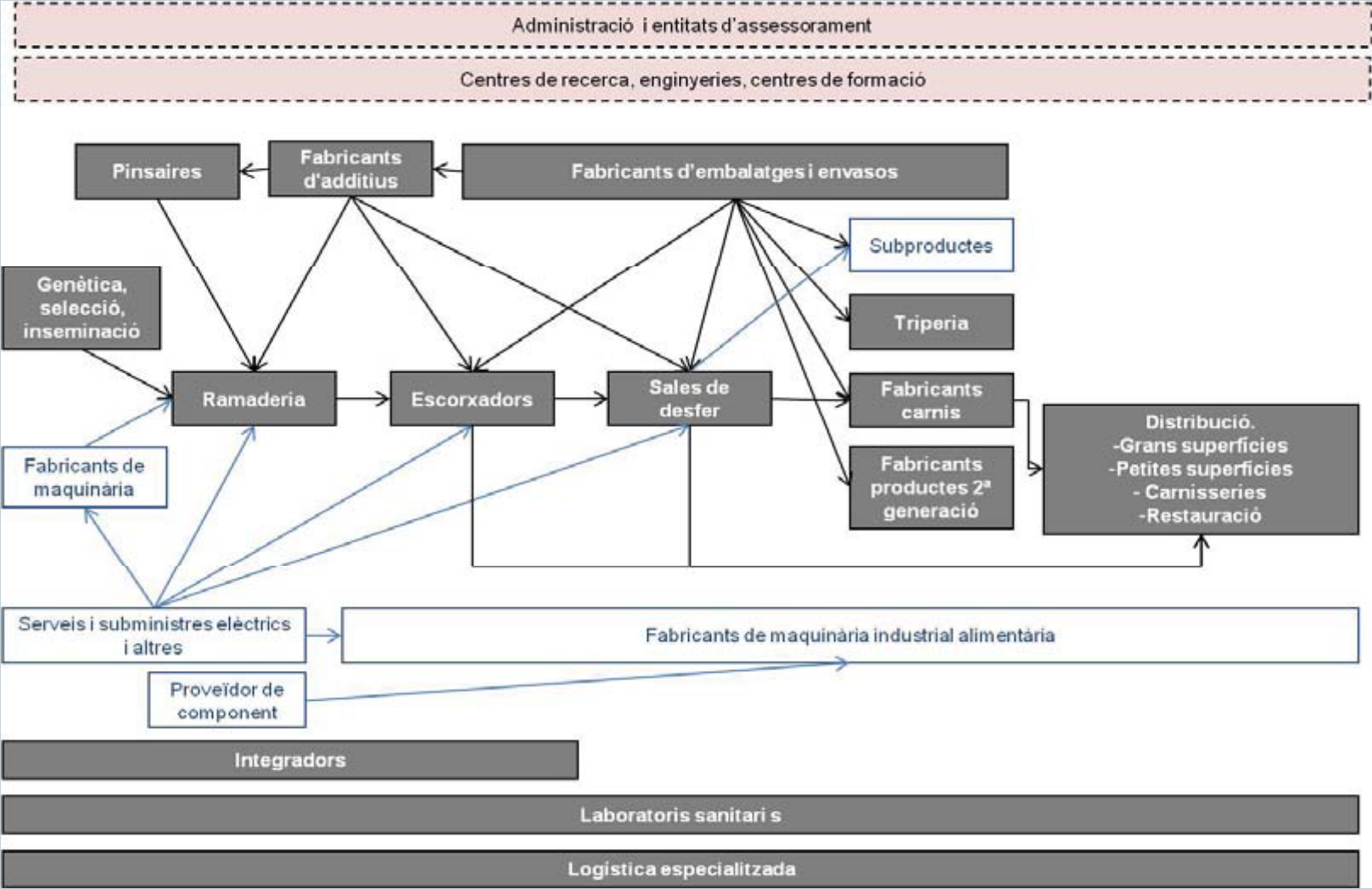
- Necesidad de hacer visibles las **estadísticas de ocupación agraria**, especialmente sector porcino
- **Motor de la economía del sistema agroalimentario catalán**
- Mientras el volumen de la cabaña porcina está en Lleida, la **industria transformadora** (mataderos, salas de despiece, empresas de embutidos,...) **está en las Comarcas Gerundenses**
- Gerona: carne de cerdo es el **producto líder en exportaciones**
- El Pla de l'Estany constituye ... **un buen laboratorio de ensayo**

Objetivos

- Analizar **la organización del sector del cerdo** y su peso como motor agroeconómico de la comarca
- Caracterizar los **perfiles profesionales** en cada una de las **fases de la cadena de valor agroalimentaria**
- Estimar **la ocupación directa e indirecta** del sistema agroeconómico del cerdo
- Elaborar propuestas de futuro y poner en marcha **modelos y perfiles más racionales social y ambientalmente**

Cadena de valor agroalimentaria del cerdo

Ocupación *Real*

- **Mano de obra directa** (participa tareas diarias –familiar/asalariada, fijo/eventual-)
- **Mano de obra indirecta** (incide puntualmente en el proceso ya sea con trabajos simples o especializados)
- **Trabajo oculto** (aflorar el conjunto de tareas no remuneradas, desde el ámbito familiar a la economía de redes informales)

Metodología y fuentes

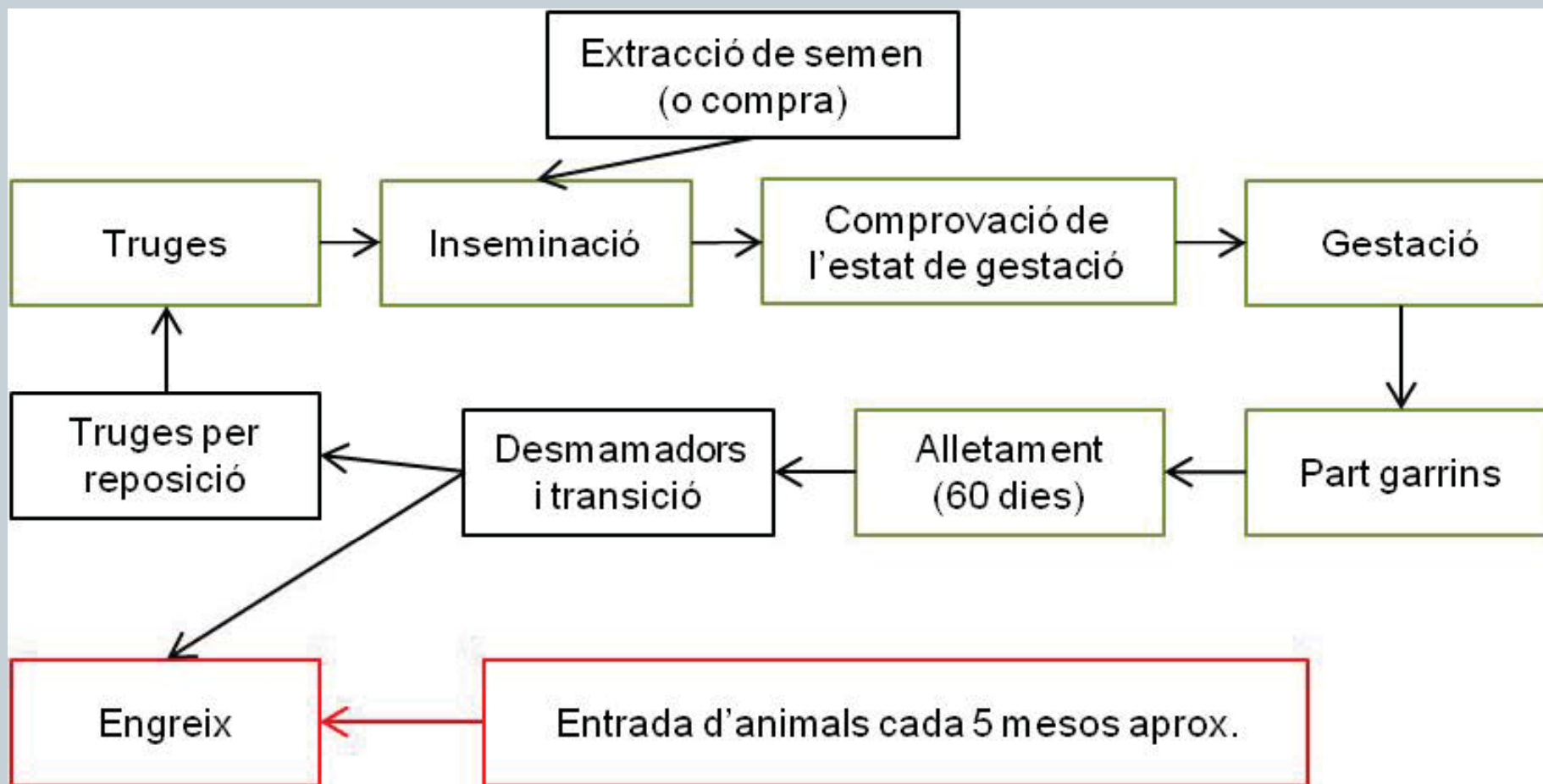
- Revisión bibliográfica y **estudios previos**
- **Entrevistas** en profundidad: ganaderos, fabricantes de pienso, matadero, DAAM, GSP, UP, Cooperativa de Banyoles
- **Cálculo de la Ocupación Real (UTA):**
 - A. Por tipologías de explotación (fuentes directas)
 - B. Estimación de fase agroindustria-transformación (fuentes oficiales: REIC i RIAAC)
 - C. Aproximación de fase distribución-comercialización (fuentes oficiales)
- Creación del **Modelo de Ocupación Agraria del Porcino MOAP**
- **Comparativa sobre la eficiencia y la rentabilidad** en las explotaciones porcinas de Cataluña, Aragón y de Francia
- Propuestas y **estrategias DAFO**

Caracterización del sector porcino del Pla de l'Estany

- 166.000 cabezas de porcino
 - 165 explotaciones ganaderas
 - De las que el 72% de engorde
 - 63 explotaciones entre 150 i 1.500 cabezas
 - Dimensión media reducida: 780 cabezas/expl
 - 67% explotaciones integradas que representa el 85% del censo porcino
 - 65 expl tienen otras actividades agrarias
 - **0,54 UTA engorde y 1,09 UTA otras explot**
- 1 matadero (que hace toda la cadena de valor: engorda, sacrifica y distribuye carne de cerdo)
 - 9 fabricante pienso (algunos son integradores)
 - 28 empresas integradoras (que operen en la comarca)
 - 5 sales de despiece
 - 1 empresa elaboradora de tripa
 - 4 empresas de embutido
 - 2 empresas de aditivos y alimentación animal
 - 3 empresas de transporte

(UTA= 1780 horas)

Esquema tipologías de explotación porcina

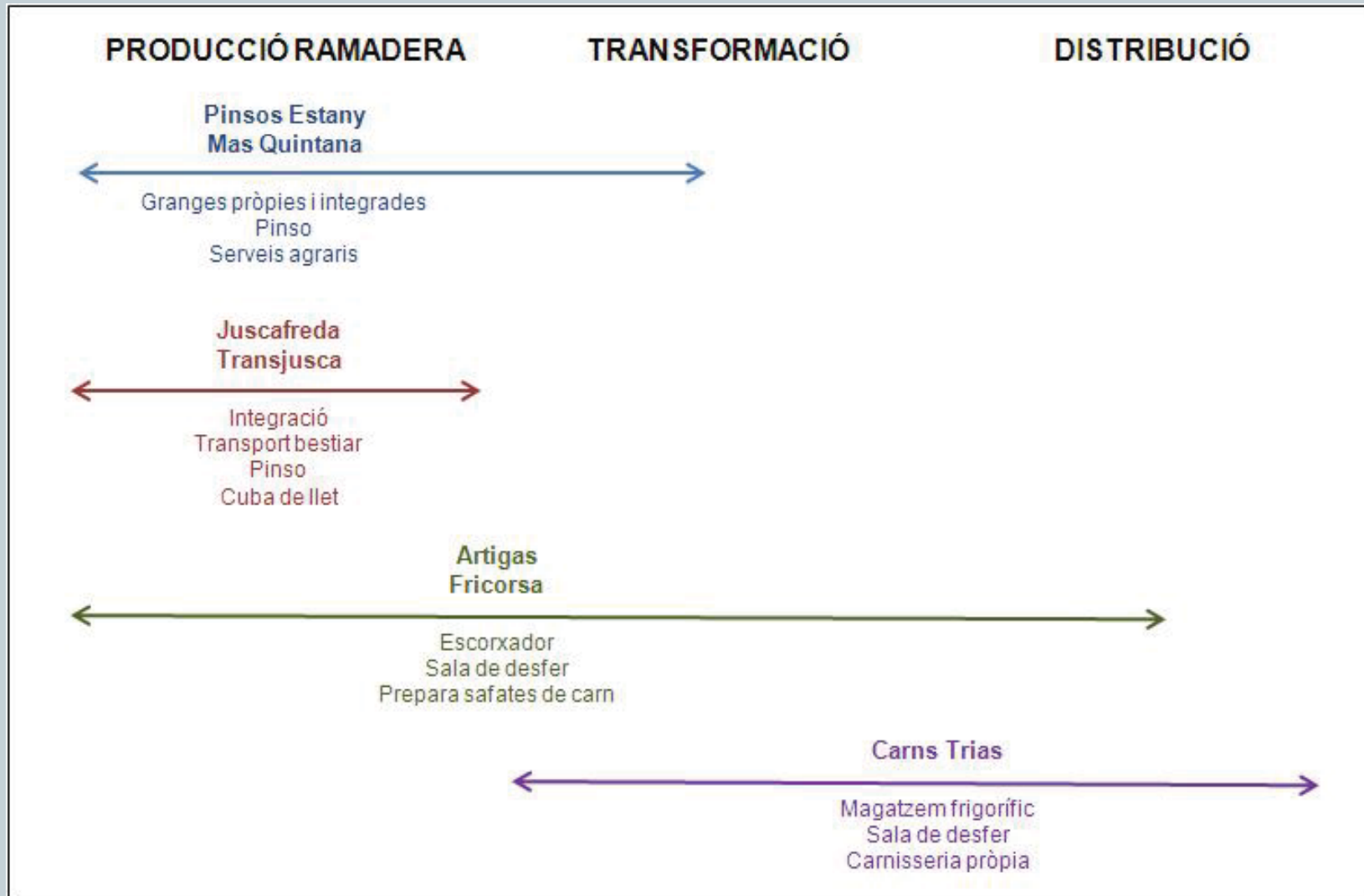
Tipologías de explotación porcina

- Reproductoras
- Ciclo cerrado
- Desmamadoras/transición
- Engorde (6 subtipos): con otras actividades agrarias, sin pero ligadas al territorio, sin lazos, granjas asociadas (alquiler), granjas propias de integradores, sin integración
- Agroecológica

Conclusión: tendencia hacia la segmentación y la reorganización del proceso de producción ganadera (cría, recria y engorde)

Esquema de la estructura y organización

Consideraciones

- Sector **dinámico y adaptable a los cambios**: tecnológicos, empresariales, de organización del proceso productivo
- **Flexibilidad en la cadena** (resiliencia, buena aceptación a los retos y limitaciones ambientales)
- **Fuerte distorsión en las fases de la cadena** en la redistribución de costes y valor añadido en detrimento del productor ganadero
- **Proximidad geográfica** entre escalones de la cadena que permite una reducción de costes
- **Despliegue de políticas** de adaptación que faciliten instrumentos para repensar un sector clave de la economía Geronina

Resultados sobre la Ocupación Real

- ❑ Importancia de la **Ocupación Real**: entre el 10-14% de la ocupación comarcal
- ❑ Densa y compleja **red de trabajo** (relaciones agrosociales) que traspasa límites comarcales
- ❑ **Absorbe mano de obra** poco cualificada (producción ganadera y transformación)
- ❑ **Rol cohesionador socioterritorial**: mantenimiento territorio vivo, conserva el mosaico agroterritorial y la ruralidad (capital territorial)
- ❑ **Eficiencia y rentabilidad de la mano de obra** del sector productor ganadero según el MOAP y la comparativa con estudios para el resto de Cataluña, Aragón y Francia
- ❑ **Retos de futuro**: potenciar proximidad y orientarse hacia el consumo, acercarse a la investigación, estrategias entre escalones de producción y redes de colaboración (integración horizontal)

Ocupación del sector porcino

- Titulares y mano de obra familiar
- Asalariados fijos y eventuales
- Integradores
- Fabricantes de pienso
- Empresas de servicios a la ganadería del cerdo (agricultores y ganaderos)
- Transportistas
- Servicios de asesoramiento, gestión y administración profesionales: sanidad y seguridad, gestión, residuos, etc., consultorías, profesionales

Sólo en la Fase de Producción Ganadera
y representa entre el 8 y el 10% de los costes de explotación

Fundació Agroterritori

Fórum de reflexió y de debate y punto de encuentro: **plataforma para la defensa de los espacios agrarios**

Promueve actividades como:

- ✓ Espacio de investigación: proyectos y programas a través del Observatori de l'Agricultura Periurbana
- ✓ Canal de formación: seminarios, cursos, debates y workshops
- ✓ Herramienta de difusión y sensibilización: portal web y redes sociales

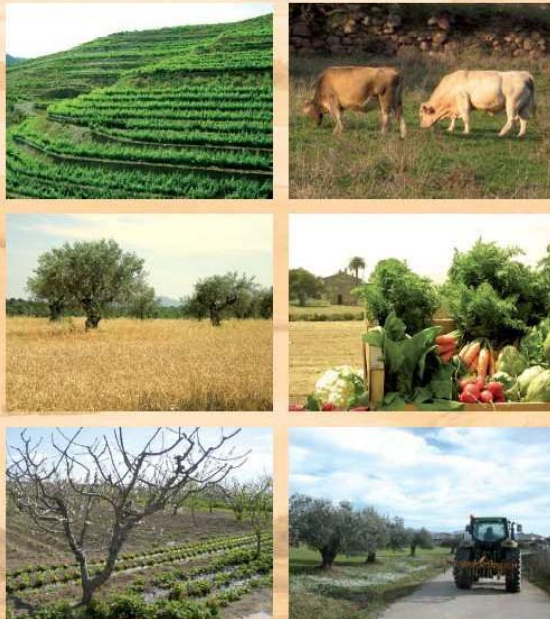
www.agroterritori.org

Fundació Agroterritori

LA FUTURA LLEI D'ESPAYS AGRARIS DE CATALUNYA

Jornades de reflexió, participació i debat
Girona, 17 i 18 de gener de 2008

Percepcions de l'espai agrari periurbà

